

Zločin u Staroj Gradiški

Izvještaji s rasprave

17. rujna 2009. godine – otvaranje glavne rasprave, čitanje optužnice, obrana okr. Španovića

Ovo ročište nismo pratili. Izvještaj sa ročišta, koji će biti napisan na temelju raspravnog transkripta, moći ćete pročitati naknadno.

Prema pisanju elektroničkih medija (portala www.javno.com i www.tporal.hr), potvrdio je da je u listopadu 1991. boravio u zatvoru u Staroj Gradiški, ustvrdivši kako je ondje bio samo 8. listopada 1991. godine te da je bio mobiliziran ukupno deset dana. Dodao je kako je tom prilikom, tijekom identifikacije, nekoliko puta šakom po tijelu udario trojicu zatvorenika, te je zanijekao navode optužnice po kojima je jednog od oštećenih, Đuru Bogunovića, ozlijedio udarajući mu glavom o zid te šakom mu izbijajući zube iz usta. Također je odbacio navode da je lancem tukao te šamarao oštećenog Luku Filipovića, kao i da je tukao i gazio Josipa Kvočića. Spreman je suočiti se s oštećenima i ispričati se za nanesenu bol. „Stajao sam po strani, kada mi je jedan od vojnika rekao 'što čekaš', shvatio sam to kao zapovijed“, kazao je Španović te dodao kako je zatim Bogunovića, Kvočića i Filipovića udario šakom u predjelu leđa i ramena, ali da ih nije udarao po glavi. Naglasivši kako je tih dana konzumirao alkohol i tablete, jer mu je bio ranjen brat, koji je kasnije preminuo, Španović je rekao kako je spreman suočiti se s oštećenima i ispričati im se za nanesenu bol.

02. prosinca 2009. godine – ispitivanje svjedoka putem video-konferencijske veze sa Županijskim sudom u Zagrebu

Izvještava sa Županijskog suda u Zagrebu: Martina Klekar, monitorica Građanskog odbora za ljudska prava

Prisutni na Županijskom sudu u Zagrebu: Jelena Đokić Jović – monitorica Documente, Marko Sjekavica – monitor Građanskog odbora za ljudska prava, Milena Čalić-Jelić i Alan Schwartz – monitori Ureda OSCE-a u Zagrebu

Dana 02. prosinca 2009. održano je na Okružnom sudu u Beogradu ročište u kaznenom postupku protiv okr. Milana Španovića. Tom je prilikom uspostavljena video-konferencijska veza sa Županijskim sudom u Zagrebu te je na taj način Vijeće za ratne zločine Okružnog suda u Beogradu provelo saslušanje dvoje svjedoka, koji su prethodno izjavili da ne žele ili, pak, zbog bolesti (svjedok Željko Grgić, koji pati od dijabetesa) ne mogu pristupiti sudu u Republici Srbiji.

U sudnici Županijskog suda u Zagrebu bio je prisutan sudac toga suda Ratko Šćekić. Pozivu za svjedočenjem odazvali su se svjedoci Željko Grgić i Željko Knežević. Nisu pristupjeli svjedoci Ivan Filipović, Josip Kvočić, Mirko Grgić i Mirko Križanić.

Svjedočenje Željka Grgića

Upitan o svojim osobnim podacima, svjedok je izjavio da je stanovnik mjesta Borovac u Općini Novska, da je rođen 1953. te da je po zanimanju umirovljenik. Nakon što mu je izrekla upozorenja, predsjednica Vijeća za ratne zločine je pozvala svjedoka da položi zakletvu. Istaknula je da je svjedok Grgić već ispitan i to 26. ožujka 2009. u Sisku, a 29. travnja 2009. u Novskoj.

U svom izlaganju svjedok je naveo da je u 9. ili 10. mjesecu 1991. bio doveden u selo Rajić, gdje su ih zatvorili i tukli, a da je otamo pobjegao 25. prosinca iste godine. Bili su zatočeni u mjesnom uredu u Rajiću, to je bio tzv. „dom“, odnosno mjesna kino-dvorana, i ondje je vidio optuženika. Radili su sve što im je bilo naređeno pa su tako čistili zahode i slično. Jednom prilikom je došao optuženik, kojega je poznavao od prije, jer su iz istoga sela, te mu je rekao: „Ujkane, to je za vas pos'o.“, a zatim se okrenuo i otišao. To je bio jedini put da ga je vidio. Svjedok je pojasnio da on nije bio u Staroj Gradiški pa da tamo nije ni mogao vidjeti optuženika, da je više puta bio zatočen i svaki put doveden u selo Rajić.

Upitan o tome zna li što vezano za optuženika u pogledu zatvora u Staroj Gradiški svjedok je iskazao da nešto je čuo no da je to sve „rekla-kazala“. Pojasnio je da optuženik prilikom njegovog ispitivanja nije niti jednom bio prisutan.

Predsjednica vijeća mu je predočila dio njegovog iskaza od 29. travnja 2009., u kojemu je spomenuo odvođenje u Staru Gradišku, nakon čega je pojasnio da je on, doduše, bio odveden u Staru Gradišku, gdje je proveo noć ili dvije, no da on ondje nije bio u zatvoru, nego je sve to vrijeme boravio u kamionu-šleperu kojim je bio doveden.

Nakon što je na pitanje državnog tužioca odgovorio da ranije, prije susreta u Rajiću, nije vidao optuženika, ovaj mu je predočio dio njegovog iskaza od 26. ožujka 2009., u kojemu je svjedok naveo da je vidio optuženika u odori JNA, s kapom „titovkom“ i crvenom zvijezdom na glavi te da je imao automatsku pušku. Svjedok je na današnjem ročištu ustvrdio da nije točno da je vidio optuženika, no da on ne čuje dobro i da ima problema s pamćenjem, te mu je predsjednica vijeća vrlo glasno i razgovijetno pojasnila što je tada iskazao, da bi on rekao da ostaje kod tog iskaza od 26. ožujka 2009.

Upitan o tome zna li što o tome je li optuženik bio u to vrijeme vojno angažiran, svjedok je iskazao da je optuženik bio u vojnoj odori, no da mu drugo nije poznato.

Upitan o Đuri Bogunoviću, Josipu Kvočiću i Luki Filipoviću, svjedok je iskazao da mu je poznato da su oni za vrijeme rata bili u zatvoru. Bogunović i Kvočić su mu sami pričali da su ih vodili selom u Okučane, a potom u Staru Gradišku te da ih je vojska tukla u zatvoru. Đuro Bogunović mu nikada nije rekao ime osobe koja ga je tukla, nego je govorio o svojim povredama. Za Luku Filipovića mu je poznato da je umro.

Po završetku svjedočenja svjedok je upitao vijeće smije li pozdraviti optuženika te mu je pri tom postavio pitanje: „Je li ti to trebalo? Izgubio si brata, ali nije ti to trebalo.“

Potom je predsjednica vijeća upitala svjedoka da pojasni što to optuženiku nije trebalo, a na to je ovaj odgovorio: „To što sam čuo da je tukao.“

Svjedočenje Željka Kneževića

Svjedok je rođen 1974., stanuje u selu Borovac te je pripadnik oružanih snaga Republike Hrvatske. Saslušan je 30. travnja 2009. te je izjavio da ostaje kod tog iskaza, no ne sjeća se da je saslušan i 12. listopada 1992.

U svom iskazu je naveo da sada, zbog proteka vremena, ne bi prepoznao optuženika. Bio je u okupiranom Borovcu do lipnja 1992. te je vidao optuženika u vojnoj odori, naoružanog, i poznato mu je da je isti sudjelovao u oružanom sukobu. Prvo je nosio SMB odoru, a kasnije „martićevsku“ plavu ili maskirnu. Vidio ga je u više navrata u Rajiću kod „doma“ gdje je bila uspostavljena „milicija“ i u kafiću „Bolji život“ u Borovcu.

Iskazio je da nema nekih većih spoznaja, a da pričama baš i ne vjeruje.

Pričalo se da je optuženik bio u zatvoru u Staroj Gradiški, no nije mu poznato u kojem svojstvu.

Rekao je da je rujnu i listopadu 1991. bio u zatočeništvu te je pojasnio da to znači da je bio povremeno privođen u „miliciju“ u Rajiću od strane „martićevaca“, no da u Staroj Gradiški nije bio.

Svjedoku je poznato da su 1992. Đuro Bogunović, Josip Kvočić i Luka Filipović odvedeni pješke kroz selo prema Okučanima te je čuo da su bili u Staroj Gradiški. Nije ih viđao nakon njihova povrata iz zatvora, no čuo je od drugih da su ondje dobivali batina i da je nad njima vršen teror.

Zapažanja:

Svjedočenje Željka Grgića bilo je dosta nepovezano te su predsjednica i članovi vijeća za ratne zločine i državni tužioc iz Beograda ulagali dosta napora kako bi pojasnili svjedoku proturječnosti u njegovim iskazima danim na današnjem ročištu i onima danim ranije. Svjedok se žalio da ne čuje dobro te su mu neka pitanja postavljana više puta, a pri tom je pomagao i prisutni sudac Šćekić.